Zemsta

Najmilsi, nie mścijcie się sami, ale pozostawcie miejsce gniewowi. Jest bowiem napisane: Zemsta do mnie należy, ja odpłacę – mówi Pan – Rzym. 12:19 (UBG).

Jest wiele wersetów ze Starego i Nowego Testamentu, które jasno i przekonująco pokazują, że Pan Bóg nie pochwala zemsty, nie zmusza do niej, nie mówi: „Pomścij za niesprawiedliwość!”. Tytułowy werset dobrze zwraca naszą uwagę na ten punkt. Apostoł Paweł, natchniony przez ducha świętego, pisząc list do zboru w Rzymie, zwraca ich uwagę na cnoty, którymi powinien kierować się prawdziwy chrześcijanin, naśladowca Pana. Pisze on, że nie jest przejawem sprawiedliwości czynienie krzywdy komuś za to, co zrobił lub powiedział, a było to niesprawiedliwe. Jest natomiast coś lepszego, co możemy uczynić. Czytamy słowa: *Nikomu złem za zło nie odpłacajcie; starajcie się o to, co uczciwe wobec wszystkich ludzi. Jeśli to możliwe, o ile to od was zależy, ze wszystkimi ludźmi żyjcie w pokoju* – Rzym. 12:17-18 (UBG). Jednak kiedy pojawiają się sytuacje życiowe, w których nie jesteśmy w stanie zastosować żadnego z powyższych zaleceń lub strona, z którą mamy do czynienia, nadal jest wobec nas wroga i nieprzejednana, to mimo wszystko, apostoł mówi: *Nie mścijcie się sami*. Jeśli bowiem będziecie się mścić, nie będziecie w stanie rozwinąć w sobie cech podobnych do charakteru Pana, którego staracie się naśladować. Mszczenie się będzie również świadectwem dla wszystkich, że nie jesteście dziećmi Bożymi, ponieważ duch Boży, który jest przeciwny duchowi tego świata, duchowi zemsty, nie mieszka w was. Dlatego: *Pozostawcie miejsce gniewowi. Jest bowiem napisane: Zemsta do mnie należy, ja odpłacę – mówi Pan*. Jeśli kiedykolwiek nadejdzie moment, w którym ci, którzy potraktowali was niesprawiedliwie znajdą się w trudnej sytuacji, możecie okazać im miłosierdzie, Czyniąc to, zwrócicie ich uwagę, zmotywujecie ich do przemyślenia swojego życia i będzie to dla nich jak „rozżarzone węgle na głowę”. Czytamy o tym: *Jeśli więc twój nieprzyjaciel jest głodny, nakarm go, jeśli jest spragniony, napój go. Tak bowiem robiąc, rozżarzone węgle zgarniesz na jego głowę. Nie daj się zwyciężyć złu, ale zło dobrem zwyciężaj* – Rzym. 12:20-21 (UBG).

Wielu ludzi postrzega Pana Boga w zupełnie innym świetle. Dla wielu nie jest On Istotą pełną miłości, mądrości, mocy i sprawiedliwości. Dzieje się tak, ponieważ nie patrzą na Niego przez pryzmat Słowa Bożego, ale przez pryzmat fałszywych nauk i doktryn. Taką doktryną jest nauka o wiecznych mękach, która utrzymuje, że niemiłosierny Bóg będzie wiecznie dręczył tych, którzy nie przeszli pozytywnie sądu. Inna nauka dotyczy czyśćca, w którym dusze są rzekomo przetrzymywane i męczone zanim powstaną na sąd, po którym znów będą cierpieć męki. Wielu ludzi traktuje także symbole i obrazy z proroctw lub Księgi Objawienia dosłownie i widzi w nich przerażające sceny, bo nie rozumie ich proroczego, prawdziwego znaczenia. Stąd zrozumienie przez takie osoby słów: *Zemsta do mnie należy, ja odpłacę* jest takie, że Pan Bóg jest mściwy, niemiłosierny, niesprawiedliwy, że jest jak człowiek, a Jego zemsta jest taka sama, jak zemsta grzesznej osoby. Uważają, że zemsta jest sprawiedliwością, bo jeśli Pan Bóg mści się w ten sposób, to oni mogą robić tak samo. Wyrwane z kontekstu, bez uwzględnienia innych wersetów, prawdziwe nauczanie Słowa Bożego jest negowane tylko po to, by zaspokoić upadłe, grzeszne pragnienie zemsty!

Z tego powodu warto zatrzymać się i głębiej zastanowić, czym dokładnie jest zemsta? Czym jest sprawiedliwość i czym jest zemsta Pana?

Zemsta i sprawiedliwość

Aby wyznaczyć granicę między zemstą a sprawiedliwością, spróbujmy zrozumieć znaczenie tych słów:

Zemsta – kara wymierzona za przestępstwo lub zniewagę, odwet.

Mścić się – odpłacać (za siebie lub za kogoś), zazwyczaj w ramach odwetu w taki czy inny sposób; wyrządzać krzywdę w zamian za zniewagę.

Sprawiedliwość – przestrzeganie tego, co sprawiedliwe lub zarządzanie, zwłaszcza poprzez bezstronne egzekwowanie wymogów lub przyznawanie zasłużonych nagród, czy kar.

Widzimy, że same terminy sugerują, że zemsta i sprawiedliwość nie są tym samym, a także funkcjonują na różnych zasadach. Sprawiedliwość opiera się na prawie (czyli tym, co jest sprawiedliwe), stara się traktować ludzi bezstronnie i wymaga, aby nagrody lub kary przyznawane były zgodnie z prawem. Natomiast zemsta nie opiera się na prawie, a jedynie na subiektywnym odczuciu osoby pragnącej zemsty, która szuka odwetu, wyrządzając krzywdę i sama określa zakres, w jakim ta odpłata zostanie udzielona.

Skoro zemsta opiera się na subiektywnych odczuciach, to co może powodować lub prowadzić do pragnienia zemsty? Istnieje wiele czynników, na przykład: ktoś otrzymał coś, co ty chciałbyś mieć lub uważasz, że

należy to do ciebie (zazdrość); ktoś zranił ciebie lub bliskie ci osoby; ciągłe niesprawiedliwe traktowanie; publiczne lub prywatne upokorzenie; ciągłe nie spełnienie twoich potrzeb.

Jak widać, różnica między zemstą a sprawiedliwością polega na tym, że zemsta jest subiektywna, a sprawiedliwość obiektywna (wspierana przez prawo). Zemsta jest spowodowana własnymi emocjami, które często mieszają się z niesprzyjającymi okolicznościami. Sprawiedliwość natomiast jest determinowana przez wydarzenia w połączeniu z prawem (opisana przez prawo). Zemsta jest planowana i realizowana w odniesieniu do osobistych wyobrażeń, natomiast sprawiedliwość jest organizowana i realizowana za pomocą środków prawnych.

Aby lepiej zrozumieć temat zemsty, przyjrzyjmy się przykładom z Pisma Świętego i spróbujmy dostrzec w nich zasady, o których wspomnieliśmy wcześniej.

Pierwszy przykład pochodzi z 1. Księgi Mojżeszowej 34. rozdziału opisującego historię córki Jakuba, Diny (aby nie cytować całego rozdziału, przeczytajcie go przed kontynuacją czytania tego artykułu). Kiedy Dina, piękna córka Jakuba, wyszła z obozu swojego ojca, aby zobaczyć córki ziemi, w której przebywali, wpadła w oko Sychemowi, synowi króla tej ziemi. Sychem, nie mogąc zapanować nad swoim pożądaniem, zhańbił ją, ale ponieważ bardzo zakochał się w dziewczynie, nawet po tym, co zrobił, chciał ją pojąć za żonę! Poprosił swojego ojca, Chamora, aby uzgodnił formalności z ojcem Diny, Jakubem. Synowie Jakuba odpowiedzieli podstępnie, że zgodnie z ich zwyczajem nie mogą dać siostry nieobrzezanemu mężczyźnie. Chamor i Sychem, aby okazać przychylność Jakubowi i jego ludowi, poprosili mężczyzn z miasta, w którym mieszkali, aby poddali się obrzezaniu zgodnie z tamtym zwyczajem. Kiedy mężczyźni byli w najcięższym bólu po obrzezaniu, dwaj synowie Jakuba, Symeon i Lewi, zaatakowali miasto i zabili wszystkich mężczyzn, również Sychema i Chamora, a także zabrali cały ich dobytek. Kiedy Jakub dowiedział się o tym, co się stało, obawiał się, że inni mieszkańcy tego kraju napadną na nich i zniszczą. Na pytanie, dlaczego to zrobili, Symeon i Lewi odpowiedzieli: *Czyż miał traktować naszą siostrę jak nierządnicę?* (UBG).

W historii tej widzimy w działaniach synów Jakuba, Symeona i Lewiego cechy charakterystyczne dla zemsty, czyli: zemstę za upokorzenie bliskich, fałszywe okazywanie przychylności, pragnienie wymierzenia „sprawiedliwości” według własnego uznania, znalezienie osobistej miary odpłaty za zniewagę, satysfakcję i korzyści z wyrządzonej krzywdy.

Oto kolejna podobna historia z 13. rozdziału 2. Księgi Samuela – historia Absaloma, Amnona i Tamar (aby uniknąć cytowania całego rozdziału, również ten rozdział przeczytaj przed kontynuacją). Ta historia ma bardzo podobny początek do poprzedniej, więc chcemy zwrócić uwagę w szczególności na jeden punkt. *Absalom zaś nie rozmawiał z Amnonem ani źle, ani dobrze. Absalom bowiem nienawidził Amnona za to, że zhańbił jego siostrę Tamar. Po upływie dwóch lat, gdy strzyżono owce Absaloma w Baal-Chasor, które znajduje się w pobliżu Efraim, Absalom zaprosił wszystkich synów króla. Absalom przyszedł do króla i powiedział: Oto teraz strzygą owce twemu słudze. Proszę, niech król i jego słudzy pójdą z twoim sługą. Lecz król powiedział do Absaloma: Nie, mój synu. Teraz nie pójdziemy wszyscy, aby nie być dla ciebie ciężarem. A chociaż nalegał na niego, on nie chciał iść, ale go błogosławił. Wtedy Absalom powiedział: Jeśli nie, proszę, niech pójdzie z nami mój brat Amnon. Król zapytał go: Po cóż miałby iść z tobą? A gdy Absalom nalegał na niego, posłał z nim Amnona i wszystkich synów króla. Absalom zaś nakazał swoim sługom: Zauważcie, kiedy serce Amnona podochoci się winem, a gdy powiem wam: Zabijcie Amnona, zabijcie go, nie bójcie się. Ja bowiem nakazuję to wam. Bądźcie odważni i sprawcie się dzielnie* – 2 Sam. 13:22-28 (UBG).

Ten fragment wyraźnie pokazuje jeden szczegół, który również jest nieodłącznym elementem zemsty: *Absalom zaś nie rozmawiał z Amnonem ani źle, ani dobrze. Absalom bowiem nienawidził Amnona za to, że zhańbił jego siostrę Tamar.* ***Po upływie dwóch lat*** *[...]*.

Pamiętacie, że na samym początku wspomnieliśmy o duchu zemsty, Ta historia wyraźnie pokazuje nieskrywaną nienawiść i pragnienie zemsty, które przez dwa lata zaciemniały umysł Absaloma. Czekał na odpowiedni moment i planował jak się zemścić. Kiedy przypominamy sobie słowa apostoła: *Najmilsi, nie mścijcie się sami [...]*, widzimy moc Bożego przewodnictwa i opieki, która stara się ostrzec nas przed szkodliwym stanem naszych myśli, celów i dążeń. Dziecko Boże, ilekroć napotka niesprawiedliwość, postąpi właściwie, wiedząc, że w odpowiednim czasie Bóg pokieruje sprawami tak, aby wypełniła się Boża sprawiedliwość.

Zemsta Pańska

PAN jest Bogiem zazdrosnym i mściwym; PAN jest mściwy i pełen gniewu; PAN mści się nad swoimi przeciwnikami i zachowuje gniew wobec swoich wrogów. PAN jest nieskory do gniewu i wielki w mocy, a winnego nie uniewinni. Droga PANA jest w wichrze i w burzy, a obłok jest prochem pod jego stopami – Neh. 1:2-3 (UBG).

Na pierwszy rzut oka może się wydawać, że odeszliśmy od naszego pierwszego punktu i zacytowaliśmy wersety, które wskazują, że Pan Bóg jest jak człowiek, że Boża zemsta jest taka sama jak zemsta człowieka, który jest zepsuty przez grzech. Przeczytajmy to

jeszcze raz uważnie: *PAN mści się nad swoimi przeciwnikami i zachowuje gniew wobec swoich wrogów*. Kto jest przeciwnikiem Pana Boga? Kto Go nienawidzi? Z nauki Pisma Świętego wiemy, że wszyscy nieposłuszni są Jego wrogami, przeciwnikami, ponieważ nie przestrzegają Jego prawa, a nieposłuszeństwo jest nie wypełnianiem prawa Bożego. Ponieważ prawo Boże jest święte, doskonałe i sprawiedliwe, postawą Pana Boga opisaną w cytowanych wersetach jest sprawiedliwość.

Podajmy jeszcze jeden przykład. Myślę, że dobrym wzorcem będzie postawa Pana Boga wobec Jego wybranego ludu, Izraela według ciała, która jest dobrze znana każdemu, a szczególnie ich ciągłe porzucanie Pana Boga, Jego prawa i zasad. Przeczytajmy rozdział 11. Księgi Ozeasza.

Miłowałem Izraela, gdy jeszcze był dzieckiem, i syna swego wezwałem z Egiptu. Im bardziej ich wzywałem, tym dalej odchodzili ode Mnie, a składali ofiary Baalom i bożkom palili kadzidła. A przecież Ja uczyłem chodzić Efraima, na swe ramiona ich brałem; oni zaś nie rozumieli, że troszczyłem się o nich. Pociągnąłem ich ludzkimi więzami, a były to więzy miłości. Byłem dla nich jak ten, co podnosi do swego policzka niemowlę – schyliłem się ku niemu i nakarmiłem go. Powrócą do Egiptu i Aszszur będzie ich królem, bo się nie chcieli nawrócić. Miecz będzie szalał w ich miastach, wyniszczy ich dzieci, a nawet pożre ich twierdze. Mój lud jest skłonny odpaść ode Mnie – wzywa imienia Baala, lecz on im nie przyjdzie z pomocą. Jakże cię mogę porzucić, Efraimie, i jak opuścić ciebie, Izraelu? Jakże cię mogę równać z Admą i uczynić podobnym do Seboim? Moje serce na to się wzdryga i rozpalają się moje wnętrzności. ***Nie chcę, aby wybuchnął płomień mego gniewu i Efraima już więcej nie zniszczę, albowiem Bogiem jestem, nie człowiekiem; pośrodku ciebie jestem Ja*** *–* ***Święty, i nie przychodzę, żeby zatracać.*** *Pójdą śladami Pana, który zagrzmi, jak [ryczy] lew. A kiedy zagrzmi – zbiegną się Jego synowie z zachodu, jak ptactwo przylecą z Egiptu, i z asyryjskiej ziemi jak gołębie; sprawię, że wrócą do swoich siedzib – wyrocznia Pana* – Oz. 11 (BT).

W tym krótkim proroctwie wyraźnie widzimy postawę Pana Boga wobec Jego ludu, gdy odstąpił od Jego słowa, popadł w bałwochwalstwo i spadły na nich plagi: *Miecz będzie szalał w ich miastach, wyniszczy ich dzieci, a nawet pożre ich twierdze. Mój lud jest skłonny odpaść ode Mnie – wzywa imienia Baala, lecz on im nie przyjdzie z pomocą*. Czy możemy interpretować wszystko, co im się przydarzyło, jako zemstę? Były to kary, a nie zemsta. Kary, które spadły na Izrael, zostały im zapowiedziane w Zakonie. *Jeśli jednak nie posłuchacie mnie i nie wykonacie wszystkich tych przykazań; i jeśli wzgardzicie moimi ustawami, i wasza dusza będzie się brzydzić moimi sądami, tak że nie wykonacie wszystkich moich przykazań i złamiecie moje przymierze; to i ja z wami tak postąpię: Dotknę was przerażeniem, wycieńczeniem i gorączką, które wyniszczą wam oczy i napełnią wasze dusze boleścią. Na próżno będziecie siać wasze ziarno, bo zjedzą je wasi wrogowie* – 3 Mojż. 26:14-16 (UBG). *A jeśli będziecie postępować na przekór mnie i nie zechcecie mnie słuchać, to przydam wam siedem razy więcej plag za wasze grzechy* – 3 Mojż. 26:21 (UBG). *A jeśli przez to nie poprawicie się, ale będziecie postępować na przekór mnie; to i ja postąpię na przekór wam i będę was karał siedmiokrotnie za wasze grzechy; i sprowadzę na was miecz, który pomści złamane przymierze; gdy zbierzecie się w swych miastach, wtedy ześlę zarazę pomiędzy was i będziecie wydani w ręce wroga* – 3 Mojż. 26:24-25 (UBG).

Dlatego, gdy Pan mówi:*„[...]* ***albowiem Bogiem jestem, nie człowiekiem; pośrodku ciebie jestem Ja*** *–* ***Święty*** *[...]* – potwierdza, że nie uczyni On nic ponad to, co jest zgodne z prawem sprawiedliwości, ponieważ, jak już wspomnieliśmy, zemsta w ludzkim rozumieniu charakteryzuje się mierzeniem miary odpłaty zgodnie z subiektywnym odczuciem, podczas gdy Bóg czyni wszystko zgodnie ze swoim prawem. Dlatego, gdy czytamy o Bożej zemście, możemy być pewni, że jest ona sprawiedliwa i pochodzi tylko i wyłącznie z nieposłuszeństwa prawu. Odpowiedzialność jest również mierzona zgodnie z prawem i jest naturalną konsekwencją nieprzestrzegania go. *A tak prawo jest święte i przykazanie jest święte, sprawiedliwe i dobre* – Rzym. 7:12 (UBG).

Kończąc temat zemsty, zwróćmy naszą uwagę na to, że powinniśmy mieć wersety z Pisma Świętego w naszych myślach przed naszymi uczynkami. Będą one naszymi pomocnikami w życiu, jak pochodnia przed naszymi stopami, a moc Bożej opatrzności zapewniła nam dostęp do nich. *On ci oznajmił, człowieku, co jest dobre i czego PAN żąda od ciebie: jedynie tego, byś czynił sprawiedliwie, kochał miłosierdzie i pokornie chodził z twoim Bogiem* – Mich. 6:8 (UBG).

Krajetsky Volodya

Źródła:

- Christian Question Podcast „How Sweet is Revenge?” 05.22.2017;
- Christian Question Podcast „What About Revenge?” 12.05.2010;
- Christian Question Podcast „Should We Ever Seek Vengeance?” 04.22.2012.